

2. Orientering om vurdering af trusler, trends og beredskabets robusthed ift. terror m.v.

Sagsnr.: 23/3667

Resumé

Bestyrelsen forelægges redegørelse omkring vurdering af trusler, trends og erfaringer samt hvordan disse påvirker robustheden af beredskabet i forhold til terror m.v. til orientering, jf. 'Terrorstrategi for Hovedstadens Beredskab I/S', som bestyrelsen godkendte den 13. januar 2016.

Indstilling

Det indstilles:

- at bestyrelsen tager orienteringen om vurderingen af trusler, trends og beredskabets robusthed i forhold til terror m.v. til efterretning

Sagsfremstilling

Det fremgår af 'Terrorstrategi for Hovedstadens Beredskab I/S', som bestyrelsen godkendte på bestyrelsesmødet den 13. januar 2016, at Hovedstadens Beredskab efter behov, og en gang årligt, udarbejder en redegørelse til bestyrelsen med vurdering af trusler, trends og erfaringer samt hvordan disse påvirker robustheden af beredskabet i forhold til terror m.v. Bestyrelsen fik senest en redegørelse herom på bestyrelsesmødet i november 2022.

I medfør af Bekendtgørelse om risikobaseret dimensionering af det kommunale redningsberedskab, skal redningsberedskabet kunne yde en - i forhold til lokale risici - forsvarlig forebyggende, begrænsende og afhjælpende indsats mod skader på personer, ejendom og miljøet ved ulykker og katastrofer, herunder terror- og krigshandlinger.

Blandt andet med afsæt i de initiativer, der er iværksat på baggrund af Terroranalysen fra 2016, tages der eksplicit højde for Hovedstadens Beredskabs evne til at foretage en forebyggende, begrænsende og afhjælpende indsats ved terrorhandlinger i den seneste fælles Risikobaserede Dimensionering, RBD 2021+, jf. beskrivelsen af kapacitetsområder og niveauer, primært vedr. SIKS (Særlig Indsats i Kritiske Situationer) i afsnit 9.7, og i den tilhørende scenarieanalyse 'Terror og andre sikkerhedshændelser' i afsnit 9.13.

Trusselvurdering

Samlet set vurderer Center for Terroranalyse (CTA), at terrortruslen mod Danmark fortsat er alvorlig. De væsentligste ændringer i trusselsbilledet beskrives nedenfor.

Hybridisering af terrortruslen

Vurderingen af terrortruslen mod Danmark har sædvanligvis forholdt sig til terrortruslen i kategorier af enten religiøst, ideologisk eller politisk motiveret ekstremisme. Der er dog en stigende tendens i Vesten og i Danmark til sammenblanding af såvel traditionelle ideologiske og religiøse som ikke-ideologiske narrativer, udtryk, og fremgangsmåder hos nutidige ekstremister. Samfundsmæssige strømninger, som f.eks. individualisering, og teknologiske udviklinger skaber forudsætninger for, at ekstremistiske narrativer i højere grad sammensættes af enkelte individer samtidig med, at fysisk

ekstremistiske grupper med formel ledelse og faste definerede fjendebilleder, fremstår mindre attraktive for nye, yngre ekstremister.

Det skaber grobund for, at enkeltpersoner i stedet sammensætter egne verdens- og fjendebilleder, der er præget af såvel ideologiske som religiøse forestillinger, men som også suppleres af konspirationsteorier, ekstrem voldsfascination og helt nære personlige forhold som fx psykiske lidelser.

I de senere år har flere af terrorangrebene og andre voldelige hændelser i Vesten været udført af personer med psykiske lidelser – ikke mindst oplevede vi det i Danmark i forbindelse med skyderiet i Field's sidste år. Angrebet i Kongsberg i Norge den 13. oktober 2021, hvor en mand angreb tilfældigt forbipasserende med kniv med fem dødsfald til følge, er yderligere et eksempel, hvor en gerningsperson med psykisk lidelse anvender fremgangsmåder, som kendes fra terrorangreb, uden at handlingerne nødvendigvis er udtryk for et politisk, ideologisk og/eller religiøst motiv.

Det har været med til at aktualisere problematikken om psykiske lidelser, ikke mindst i samspil med ovennævnte hybridisering samt faktorer såsom social isolation, marginalisering eller væsentlige livsændringer.

Truslen fra militante islamister

CTA vurderer, at truslen fra militante islamister mod Danmark og danske interesser har niveauet alvorlig. Transnationale islamistiske grupper har stadig til hensigt at begå terrorangreb i Vesten trods svækkelse af gruppernes kapacitet til at udgøre en trussel mod Vesten, herunder Danmark. Alene i 2022 blev der i Danmark afsagt domme efter straffelovens kapitel 13 om terrorisme mv. i otte sager, hvoraf halvdelen af sagerne indbefattede grupper af flere dømte personer.

Truslen fra militante islamister er blevet forstærket af de såkaldte koranafbrændinger i bl.a. Sverige og Danmark i løbet af 2023, som har medført betydelig negativ opmærksomhed. CTA vurderer, at de seneste sager er blevet referencepunkt for militante islamister i lighed med fx tegningssagerne, og dermed har fået betydning for truslen rettet mod enkeltpersoner eller mod Danmark generelt.

Truslen fra højreekstremister

CTA vurderer, at truslen fra højreekstremister har niveauet generel. I Danmark blev en 15-årig i april 2022 anholdt og sigtet. Han blev efterfølgende tiltalt for hvervning til en højreekstremistisk gruppe og fremme af en terrorsammenslutning. Anholdelsen afspejler en tendens i Vesten, hvor stadig flere mindreårige rekrutteres og radikaliseres i højreekstremistiske virtuelle miljøer, der ofte domineres af et ønske om at fremskynde et samfundsnedbrud via terrorangreb.

Truslen fra antimyndighedsekstremister

CTA vurderer, at truslen fra antimyndighedsekstremister er på niveauet begrænset. Aktuelt findes der ikke et dominerende tema, der kan samle et ofte splittet antimyndighedsekstremistisk miljø i Danmark.

Terrortruslen fra venstreekstremister

CTA vurderer, at terrortruslen fra venstreekstremister i Danmark er på niveauet minimal. Det venstreekstremistiske miljø i Danmark er generelt præget af mindre voldsparathed, om end den fortsat er til stede. Udviklingen skyldes bl.a. manglen på en samlende sag, der ansporer til anvendelse af vold.

Krigen i Ukraine

CTA vurderer, at krigen i Ukraine på nuværende tidspunkt ikke har direkte indflydelse på terrortruslen i Danmark, men krigen udgør aktuelt en destabiliserende faktor, der har potentiale til at påvirke udviklingen i trusselsbilledet i Europa via fx økonomisk recession, energi- og forsyningsproblematikker, misinformation samt fremmedkrigerproblematikker. På sigt kan terrortruslen i Europa, herunder i Danmark, bl.a. blive påvirket via ekstremistiske aktørers erhvervelse af våben, der i dag finder anvendelse i krigen i Ukraine, med henblik på at ramme mål i Europa.

Andre typer af trusler

Voldelige handlinger, der rammer uskyldige civile, har historisk set typisk været forbeholdt terrorangreb. I de sidste par år er der dog - både i Danmark og andre vestlige lande - set angreb og andre voldelige handlinger mod civile, der ikke karakteriseres som terror. Det handler i stedet om hadforbrydelser, krænkelssager, voldelige handlinger udført af psykisk syge, bandeskyderier i det offentlige rum mv. F.eks. blev flere uskyldige turister såret i forbindelse med et bandeopgør på Christiania den 26. august 2023.

CTA vurderer også, at der i de danske kriminelle miljøer findes enkeltpersoner med sympati for militant islamisme, herunder også personer, som har været udrejst til Syrien/Irak for at tilslutte sig en militant islamistisk gruppe. CTA vurderer, at det kan skærpe truslen, hvis personer er tilknyttet kriminelle miljøer med en høj grad af voldsparathed og adgang til våben.

I de senere år er der også flere eksempler på voldelige angreb i Vesten gennemført af personer, der identificerede sig som incels. Incels er en selvbetegnelse blandt personer, som oplever at leve i ufrivilligt cølibat, og som engagerer sig i en række virtuelle fællesskaber. Målene for denne type af angreb har hovedsageligt været kvinder. CTA vurderer, at radikaliserings og voldsparathed blandt incels kan være relevant for terrortruslen mod Danmark, fordi denne type af ekstremisme også har et islæt af politisk motiveret vold. Det gælder i særdeleshed, når incels legitimerer brug af vold for at tilskynde eller gennemtvinge ændringer af politiske forhold om fx ligestilling.

Sandsynlige mål

Det mest sandsynlige terrorangreb i Danmark er stadig et angreb, der udføres med let tilgængelige midler, skydevåben eller hjemmelavede bomber og som udføres af en mindre gruppe eller en soloterrorist.

CTA vurderer, at de mest sandsynlige mål for et terrorangreb i Danmark er symbolmål, herunder jødiske mål, muslimske mål, LGBT+-mål eller myndighedsmål og/eller kritisk infrastruktur samt ubeskyttede civile mål, såsom et offentligt befærdet sted. Der har det seneste år været et skærpet negativt fokus på LGBT+- miljøet fra militante islamister i bl.a. Vesten. Angrebet i Oslo den 25. juni 2022, som bl.a. var rettet mod LGBT+-lokalteter, understreger tendensen.

Den øgede trussel for hadforbrydelser, krænkelssager, voldelige angreb udført af psykisk uligevægtige samt truslen fra de kriminelle miljøer har dog medført, at arenaen for voldelige handlinger ikke alene udgøres af symbolobjekter og store menneskemængder i de større byer, men også kan findes i lokalsamfundet, indkøbscentre, sportshaller, på skoler, institutioner mv.

Cybertruslen

Cybertruslen mod Danmark er stadig høj, hvilket bl.a. understreges af både kriminelles og statslige aktørers angreb på danske interesser. Der har i det sidste år været flere eksempler på, at forskellige

aktører angriber internettets infrastruktur, hvilket har påvirket både virksomheders og myndigheders evne til at levere kritiske ydelser. For beredskabet er især Alarm- og Vagtcentralen samt den databaserede kommunikation og informationssøgning vitale funktioner, der fortsat skal sikres.

Af vedlagte bilag fremgår en beskrivelse af de hændelser, hvor Hovedstadens Beredskabs terrorberedskab har været aktiveret fra september 2022–september 2023 tillige med en kort beskrivelse af udvalgte terrorangreb primært i Europa i samme periode.

Robusthed

Vurderingen af robustheden tager afsæt i en status på implementeringen af Terroranalysen 2016, hvis overordnede indsatsområder ift. evnen til at forebygge og håndtere terror er videreført i regi af RBD 2021+, jf. hovedsageligt afsnit 8.6 'Kompetencer, øvelser og træning' og afsnit 8.15 'Samarbejde med andre aktører'.

Den fortsatte implementering af de besluttede tiltag er forløbet planmæssigt. Desuden har Hovedstadens Beredskab aktivt deltaget i processen med at udvikle lignende kapacitet på nationalt plan, herunder f.eks. gennemført uddannelse af personale fra andre beredskaber.

Der har i perioden været fortsat fokus på:

- at uddanne mandskabet til på egen hånd at arbejde på ikke-sikrede skadessteder, alternativt at arbejde under sikring af politiet.
- at fortsætte styrkelsen af kapaciteten til at behandle og håndtere sårede personer i forbindelse med terrorangreb eller andre lignende situationer ved f.eks. events og større arrangementer.
- at opgradere udstyr til transport og behandling af patienter.
- Implementering af tiltag i relation til cybersikkerhed.

På baggrund af dette er følgende konkrete tiltag blevet gennemført i 2022/23:

- Anden del af den grundlæggende uddannelse 'Indsats i risikoområder' er blevet gennemført. Uddannelsen omhandler emner såsom mental forberedelse, alarmering og fremkørsel, risikovurdering samt indsættelse i risikoområder. I alt har cirka 280 personer gennemført uddannelsen.
- Det afsluttende uddannelsesmodul for Specialtjenesten (CCP-provider - Casualty Collective Point, fremskudt 'behandlingsplads') blev gennemført i foråret 2023.
- Der er implementeret nyt og mere agilt/mobilt behandlings- og patienttransportudstyr på alle brandstationer.
- Der er uddannet og opkvalificeret operativt personale ved Roskilde Brandvæsen i dele af Hovedstadens Beredskabs SIKS-uddannelse, udstyr mv.
- Modtaget bestilling på uddannelse i dele af Hovedstadens Beredskabs SIKS-koncept af operativt personale ved Lufthavnsbrandvæsenet i Kastrup/CPH Airport. Uddannelsen er planlagt til foråret 2024.
- Der har været gennemført gensidig uddannelse og træning mellem Specialtjenesten og politiet med fokus på bl.a. ledelsesmæssigt samarbejde, håndtering af hændelser med brandtrussel samt taktisk fremrykning i ikke-sikrede miljøer.
- Implementeret cybersikkerhedssoftware på samtlige servere, bærbare og stationære computere for understøttelse af forebyggelse, forsvar og indsigt i trusler og angreb.
- Indgået aftale om Managed Detection & Response Services, for 24/7/365 overvågning af konkrete trusler og angreb for analyse, beredskab, undersøgelse, og eskalation.

I vedlagte bilag gives en uddybende status på implementeringen, herunder de områder, hvor der fortsat arbejdes på at oparbejde den fornødne kapacitet.

Det indstilles, at bestyrelsen tager orienteringen om vurderingen af trusler, trends og beredskabets robusthed i forhold til terror til efterretning.

Beslutning i Bestyrelsen den 21-11-2023

Til efterretning.

Fraværende: Sisse Marie Welling, Mia Nyegaard, Anne Tønnes